

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 82/2010-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti V. H., T., zastúpeného advokátkou JUDr. J. S., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 57/1999, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. H. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 57/1999 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 57/1999 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. V. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť V. H. trovy konania v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. J. S., Ž., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 82/2010 z 18. februára 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 57/1999 (ďalej aj „namietané konanie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení odporcu je účastníkom konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktoré začalo 23. novembra 1998.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, žiadal aj priznanie finančného zadosťučinenia v sume 9 130 € a úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. I Spr S/392/09 doručeným ústavnému súdu 11. decembra 2009 a následne podaním rovnakej spisovej značky doručeným 22. marca 2010, v ktorých sa okrem iného uvádza, že „v konaní došlo k určitým prietahom v období od 13. 12. 2004 do 31. 10. 2005 a následne do 20. 9. 2006, pričom zastávam názor, že na prietahoch sa podieľali aj samotní účastníci, ktorí na pojednávaní dňa 13. 12. 2004 deklarovali možnosť vyriešenia sporu mimosúdnu dohodou, súd z tohto dôvodu odročil pojednávanie na neurčito, avšak účastníci napriek povinnosti uloženej súdom oznámiť výsledok konania zostali nečinní, či došlo k dohode neoznámili ani na výzvu súdu. Následne bol sudca, ktorému bola vec rozvrhom práce pridelená preložený na výkon funkcie na Krajský súd Žilina a doba do rozhodovania nového sudcu, ktorý uznesením zo dňa 20. 9. 2006 vyzval navrhovateľa na odstránenie väd zodpovedá primeranej dobe na oboznámenie sa so spisom a jeho naštudovanie.

K ďalším prietahom vo vzťahu k postaveniu a k právam účastníkov konania na rozhodnutie v primeranej lehote došlo v období od 28. 4. 2008, kedy bolo uznesením nariadené znalecké dokazovanie do 11. 6. 2009, avšak ani tieto prietahy nezavinil súd. V konaní z dôvodu nedostatku a vyťažnosti znalcov z odboru geodézie a kartografie došlo k zmene ustanoveného znalca, pričom ustanovený znalec pre zaťaženosť nebol schopný splniť úlohu v stanovenej lehote. V obvode Krajského súdu v Žiline je vymenovaný jeden znalec (v pokročilom veku), celkovo je v zozname znalcov pre Slovenskú republiku zapísaných 44 znalcov, z ktorých 22 nie je vyčiarknutých alebo má zaplatené poistenie zodpovednosti za škodu, ktoré je podmienkou vykonávania znaleckej činnosti. Pri väčšine ustanovení znalci namietajú vysokú zaťaženosť alebo odmietajú vykonať znaleckú úlohu pre zlý zdravotný stav. V poslednej dobe sa k problémom pridružila aj platobná neschopnosť súdov hrať preddavky, ktoré účastníci buď nezložia alebo sa voči povinnosti zložiť preddavok odvolajú a žiadajú priznať oslobodenie od povinnosti zložiť preddavok, ako aj oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V prevažnej väčšine vlastníckych sporov vystupujú starší účastníci a sociálne slabí účastníci. Obdobne je tomu v konaní, ktoré je

predmetom sťažnosti. Napriek týmto skutočnostiam súd vo veci po celý čas konal tak, aby zabezpečil čo najrýchlejšie prejednanie a rozhodnutie veci.

Spor za právne zložitý nepovažujem, zložitosť sporu spočíva v skutkovej zložitosti, kedy je potrebné znalecké dokazovanie, spor má súvis skonaním 27 C/119/2008, ktoré skutkovo súvisia, avšak nie sú dané podmienky pre spojenie. V súvislosti s predmetom konania súd sa musí prejudiciálne vysporiadať s viacerými predbežnými otázkami, najmä vo vzťahu k vlastníckemu právu. V konaní sú opätovne vznášané nové skutočnosti, s ktorými je potrebné sa vyrovnáť, procesne rozhodnúť a vykonať alebo doplniť dokazovanie. Osobitne poukazujem na charakter sporu, ktorý je susedským sporom a sporom medzi rodinnými príslušníkmi (otec, manželka, dcéra) plným vzájomnej nevraživosti účastníkov, čo vyplýva aj z ich vyjadrení, ktorí svoj hnev obracajú aj voči súdu, pri každom úkone, o ktorého vhodnosti nie sú presvedčení.

S poukazom na vyjadrenie sudcu a prehľad úkonov mám za to, že priedahy a hlavne dĺžku konania si zapríčinili aj sami účastníci, ktorí síce využívajú všetky zákonom stanovené práva, avšak ich aplikácia (odročenie pojednávani z dôvodu práceneschopnosti účastníkov a ich zástupcov, návrhy na prerušenie konaní) má za následok neúmerň nárast doby pre rozhodnutie. Samotný navrhovateľ ospravedlním právnej zástupkyne (28. 9. 2009), návrhom na prerušenie, vyvolaným opätovným rozhodovaním o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, žiadosťami o predĺženie sudcovskej lehoty pre splnenie povinnosti spôsobil, že v predchádzajúcom období súd nemohol účelne pokračovať.

Opätovne poukazujem na skutočnosť, že s poukazom na prehľad úkonov súdu je zrejmé, že vo veci sa koná priebežne, žiaden z vyššie uvedených časových úsekov nečinnosti súdu nebol neprimeraný. Do pozornosti ústavnému súdu dávam aj skutočnosť, že sám sťažovateľ žiadal prerušiť konanie, avšak zároveň sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky sa domáha uloženia povinnosti súdu konať bez priedahov, pričom v danej veci a postupe postrádam racionálny základ.

Vzhľadom na uvedené navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby sťažnosť uznesením odmietol.“.

Okresný súd pripojil k vyjadreniu k sťažnosti aj tento prehľad procesných úkonov:

„- 23. 11. 1998 - vec napadla na súd

- 4. 12. 1998 - výzva na zaplatenie súdneho poplatku
- 21. 9. 1999 - rozhodnutie o oslobodení od súdneho poplatku
- 24. 9. 1999 - návrh doručený odporcovi na vyjadrenie
- 3. 8. 2000 - vytýčený T 19. 9. 2009 (správne má byť 19. 9. 2000)
- 14. 9. 2009 (správne má byť 14. 9. 2000) - pojednávanie odročené na 17. 10. 2000
- 17. 10. 2000 - pojednávanie odročené na neurčito za účelom nariadenia znal.

dokazovania

- 9. 4. 2001- nariadené znalecké dokazovanie
- 31. 7. 2001 - spis zaslaný znalcom na vypracovanie znaleckého posudku
- 26. 9. 2001 - navrhovateľ vyzvaný na zloženie zálohy na znalecké dokazovania
- 9. 11. 2001 - spis predložený KS na rozhodnutie o námietke zaujatosti
- 31. 5. 2002 - spis vrátený z KS Mgr. H. vylúčená
- 2. 8. 2002 - uznesenie KS o vylúčení sudkyne doručované účastníkom
- 6. 9. 2002 - spis predložený predsedovi OS na pridelenie inému sudcovi
- 19. 2. 2003 - spis predložený podateľni na realizáciu pridelenia a spis pridelený

Mgr. Š.

- 4. 6. 2003 - znalec vyzvaný na vyúčtovanie znalečného
- 9. 7. 2003 - uznesením priznané znalcom znalečné
- 15. 7. 2003 - znalecký posudok doručený účastníkom na vyjadrenie
- 13. 10. 2003 - uznesenie o znalečnom doručované znalcom
- 5. 1. 2004 - vytýčený termín pojednávania na 24. 3. 2004
- 24. 3. 2004 - pojednávanie odročené na 2. 6. 2004
- 2. 6. 2004 - pojednávanie odročené na neurčito za účelom vykonania ohliadky
- 23. 7. 2004 - vytýčený termín ohliadky na 21. 9. 2004
- 7. 10. 2004 - vytýčený termín pojednávania na 13. 12. 2004
- 13. 12. 2004 - odročené na neurčito za účelom pokusu o mimosúdnu dohodu
- 31. 10. 2005 - výzva na navrhovateľa, či trvá na podanom návrhu
- 3. 3. 2006 - spis pridelený JUDr. S.
- 20. 9. 2006 - výzva na odstránenie väd návrh na zmenu návrhu
- 6. 10. 2006 - uznesením nepripustená zmena návrhu
- 1. 8. 2007 - vytýčený T na 6. 11. 2007

- 5. 11. 2007 - termín na 6. 11. 2007 zrušený z dôvodu PN Dr. S.
- 15. 11. 2007 - vytýčený T na 18. 1. 2008
- 18. 1. 2008 - odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania
- 21. 1. 2008 - znalcovi priznané znalečné za účasť na pojednávaní
- 11. 3. 2008 - výzva na navrhovateľa a odporcu na preukázanie svojich majetkových pomerov
- 28. 4. 2008 - nariadené znalecké dokazovanie
- 12. 6. 2008 - pripojený spis 27 C 119/2008
- 24. 7. 2008 - znalec vyzvaný na prevzatie spisu
- 4. 9. 2008 - podaný návrh na prerušenie konania a zisťované, či je znalkyňa zapísaná v zozname znalcov
- 30. 9. 2008 - uznesenie o zmene znalca
- 14. 1. 2009 - spis predložený uctárni na vyplatenie znalečného
- 14. 4. 2009 - spis pridelený na vybavenie JUDr. H.
- 11. 6. 2009 - znalec vyzvaný na vrátenie spisu
- 14. 7. 2009 - uznesením zamietnutý návrh na prerušenie konania
- 28. 8. 2009 - výzva na účastníkov, aby doplnili doklady preukazujúce ich majetkové pomery
- 30. 10. 2009 - pripustenie zmeny návrhu, rozhodnuté o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, účastníkom uložená povinnosť na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie, zmenené uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania. Účastníci boli zároveň vyzvaní, aby sa vyjadrili, aké dôkazy navrhujú vykonať a ako žiadanú sporné nehnuteľnosti rozdeliť. Zo Správy katastra... bol žiadaný spis.“

Zo zapožičaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že 1. decembra 2009 bol spis zaslaný ústavnému súdu na základe jeho žiadosti (ústavný súd 1. marca 2010 spis vrátil okresnému súdu) a 3. marca 2010 okresný súd spis zaslal Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa proti rozhodnutiu o oslobodení od súdnych poplatkov.

K vyjadreniam okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním zo 7. januára 2010 doplneným z 26. marca 2010, v ktorých okrem iného uviedol:

„Jednoznačne trvám na podanej sťažnosti a mám za to, že Okresný súd v Žiline svojím konaním, resp. nekonaním porušil moje základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Nesúhlasím s vyjadrením Okresného súdu a tiež s dôvodmi vzniku prieťahov v konaní. Konanie v mojej právnej veci trvá viac ako jedenásť rokov. Už z prehľadu úkonov doložených Okresným súdom v Žiline k jeho vyjadreniu jednoznačne vyplýva, že k prieťahom v konaní došlo. Napríklad v rokoch 1999, 2002, 2005, 2006 Okresný súd nevykonal žiaden efektívny úkon smerujúci k skončeniu veci. Navyše nesúhlasíme ani s vyjadreniami Okresného súdu ohľadom ustanovovania znalcov z odboru geodézie a kartografie. V mojom konaní bol ustanovený už tretí znalec z odboru geodézie, čím sa zbytočne konanie predlžuje a mne narastajú trovy konania.

Taktiež nesúhlasím s tvrdením, že som nepodal žiadnu sťažnosť, že v mojom konaní sudca spôsobuje prieťahy, a tým som nevyčerpal všetky právne prostriedky na ochranu mojich základných práv a slobôd. V prílohe mojej sťažnosti proti porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov som prikladal aj sťažnosti adresované Okresnému súdu v Žiline, v ktorých upozorňujem na vznik prieťahov v konaní a žiadam, aby sa vo veci konalo. Vzhľadom k tomu, že som v roku 2008 zistil, že časť parcely bola odčlenená, podal som na Okresnom súde návrh na určenie vlastníctva a zároveň žiadosť o prerušenie konania v tejto veci. Dokonca aj o tejto mojej žiadosti bolo rozhodnuté až po jednom roku. Uvedenú žiadosť nepovažujem v rozpore s mojou sťažnosťou podávanou na Ústavnom súde. V prípade, ak má Okresný súd aj naďalej vykonávať neefektívne úkony, bolo by prijateľnejšie konanie prerušiť, nech zbytočne nenarastajú moje trovy konania a pokračovať v konaní až po rozhodnutí veci o určenie vlastníctva, čím dôjde aj k ozrejmieniu situácie. Avšak keďže nedošlo k prerušeniu konania, trvám na pokračovaní v konaní bez zbytočných prieťahov.

Ďalej chcem podotknúť, že dĺžka predmetného konania nie je závislá ani od právnej zložitosti veci a ani nedošlo z mojej strany k správaniu, ktorým by som prispel k vzniku prieťahov v konaní.

Žiadam Ústavný súd SR, aby pripustil zmenu petitu sťažnosti v časti týkajúcej sa finančného zadosťučinenia, a to na: Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 130 €...“

Obsah súvisiaceho spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 18. marca 2010, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou okrem iného domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva tvoria nedeliteľnú súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, preto ich v zásade nemožno považovať za právne zložité. Aj keď je možné pripustiť určitú mieru skutkovej zložitosti veci najmä s poukazom na nutnosť vykonania znaleckého dokazovania, ústavný súd nezistil, že by táto skutočnosť mala výraznejší vplyv na predĺženie preskúmaného konania. Právna ani faktická zložitosť veci preto nemohla byť dôvodom na vznik priet'ahov v konaní.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zastáva názor, že aj s'ťažovateľ v procesnom postavení odporcu má určitý podiel na spomalení priebehu napadnutého konania. Na ťarchu s'ťažovateľa treba pripísať skutočnosť, že 23. júla 2001 odmietol bez relevantného dôvodu prevziať zásielku okresného súdu doručovanú prostredníctvom príslušného Policajného zboru. Ďalšie spomalenie priebehu napadnutého konania vyvolal list s'ťažovateľa z 11. septembra 2000 obsahujúci invectívy proti zákonnej sudkyni, ktorú následne krajský súd na jej podnet uznesením zo 6. mája 2002 vylúčil z prerokúvania a rozhodovania veci a prideliť ju novému zákonnému sudcovi.

K predĺženiu napadnutého konania došlo aj v súvislosti so žiadosťou právnych zástupcov účastníkov konania (na pojednávaní uskutočnenom 13. decembra 2004), aby im okresný súd poskytol dvojmesačnú lehotu na uzavretie mimosúdnej dohody, ktorú následne žiadali predĺžiť do 31. júla 2005, pričom k uzavretiu mimosúdnej dohody napokon nedošlo, o čom účastníci konania okresný súd neinformovali. Na uvedené poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti z 18. marca 2010. Hoci návrh s'ťažovateľa zo 6. júla 2008 na prerušenie konania je legitímnym procesným návrhom účastníka súdneho konania v súvislosti s rozhodovaním o tomto návrhu (ktorý bol zamietnutý), podľa názoru ústavného súdu taktiež došlo k určitému spomaleniu priebehu napadnutého konania.

Všetky uvedené skutočnosti zbral ústavný súd do úvahy pri ustálení sumy priznaného finančného zadost'učinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd zo s'ťažnosti, z jej príloh a zo zapožičaného spisu zistil viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu v trvaní niekoľkých mesiacov, z ktorých považuje za potrebné zmieniť sa o týchto:

- od 24. septembra 1999 (odporcovi bol doručený návrh na vyjadrenie) do 3. augusta 2000 (okresný súd nariadil termín pojednávania),
- od 31. októbra 2005 (výzva okresného súdu navrhovateľovi, či trvá na podanom návrhu) do 20. septembra 2006 (výzva okresného súdu na odstránenie nedostatkov návrhu),
- od 6. októbra 2006 (uznesenie okresného súdu o nepripustení zmeny petitu) do 1. augusta 2007 (nariadenie termínu pojednávania na 6. november 2007).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemôže súhlasiť s tou časťou vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti, v ktorej poukazuje na to, že *„vo veci sa koná priebežne a žiaden časový úsek nečinnosti nebol neprimeraný“*.

Ústavný súd taktiež dospel k názoru, že okrem uvedenej nečinnosti okresného súdu bol jeho postup v konaní poznačený aj neefektívnosťou, keď napríklad v období od 31. mája 2002 do 5. januára 2004 nebol vykonaný žiadny úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci.

O neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní svedčí okrem iného aj to, že prvé pojednávanie bolo nariadené po dvadsiatich mesiacoch po podaní návrhu na začatie konania a prvý úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu bol uskutočnený až 9. apríla 2001, keď okresný súd uznesením č. k. 14 C 57/99-40 nariadil znalecké dokazovanie. Ústavný súd konštatuje, že znaky neefektívnosti vykazujú aj niektoré pojednávania, ale aj niektoré úkony okresného súdu v období medzi jednotlivými pojednávaniami.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemohol akceptovať argumenty okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti poukazujúce na to, že podľa jeho názoru *„prieťahy a hlavne dĺžku konania si zapríčinili sami účastníci“*.

Aj keď ústavný súd pripúšťa, že na priebeh konania mohla mať negatívny vplyv aj skutočnosť, že nie je dostatok kvalifikovaných znalcov z odboru geodézie a kartografie, na druhej strane ústavný súd poukazuje na to, že okresný súd vo vzťahu k znalcom, ale

aj vo vzťahu k účastníkom konania vôbec nevyužil poriadkové opatrenia v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Okrem toho nezabezpečenie dostatočného počtu znalcov z príslušného odboru nemôže ísť na ťarchu účastníkov konania očakávajúcich od všeobecného súdu čo najskoršie odstránenie právnej neistoty.

Ústavný súd pri celkovom hodnotení postupu okresného súdu v napadnutom konaní zoberal do úvahy aj skutočnosť, na ktorú vo vyjadrení k sťažnosti poukázal aj okresný súd, že vo veci rozhodovalo viacero zákonných sudcov, pričom každý nový sudca potreboval určitý časový priestor na preštudovanie obsahu súdneho spisu. Ani touto skutočnosťou však nemožno ospravedlniť doterajšiu dĺžku namietaného konania a stav, v akom sa nachádzalo v čase prijatia tohto nálezu.

V súvislosti s doterajšou dĺžkou konania ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru (napr. IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 155/09), podľa ktorej je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po viac ako 11 rokoch od jeho začatia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 57/1999 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, napriek tomu, že sťažovateľ sa toho nedomáhal, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 9 130 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na „*neúmernú dĺžku priet'ahov*“ a na „*psychickú ujmu*“, ktorú v tejto súvislosti pociťuje.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 C 57/1999, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. J. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 2 x 115,90 € (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 6,95 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 245,70 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 2010